Santeklių (Akmenės r.) spėjamame kapinyne kapų ir jiems priskirtinų radinių nerasta. Taip pat jų nebuvo Degsnelės (Utenos r.) spėjamame kapinyne. **Petraičių (Mažeikių r.) spėjamame kapinyne** rasta smulkių žmonių kaulų, sagtelė ir medalikėlis iš suardytų XVIII–XX a. kapų.

Eugenijus IVANAUSKAS

Survey of indefinite archaeological objects in Jonava, Kaišiadorys, Šakiai, Mažeikiai and Akmenė districts in 1999

In 1999 the LCCH investigated Skaruliai settlement (Jonava district). No habitation layer was unearthed. It also investigated Kapitoniškės (Kaišiadorys district) barrow cemetery where 3 burials dating to the 12th-13th century were uncovered. The old burial ground of Šėtijai settlement (Šakiai district) contained in its disturbed habitation layer artefacts dating to the 12th-14th century and ceramics dating to the 13th-18th century. In Šėtijai village site artefacts dating to the 9th-13th century were found.

Virginija RAMANAUSKAITĖ

PAŠVINIO EŽERO PAKRANČIŲ ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI 1998 M.

Pašvinio (Pašvinės) ežeras yra Šiaulių r., 3 km į V nuo Kurtuvėnų, dešinėje Šiaulių–Užvenčio kelio pusėje. Jis užima 18 ha plotą. Iš Š, ŠV ir R ežerą supa pievos bei dirbamos žemės. Pašvinio ežero Š krante yra didžiulė ariama kalva, kurios P pašlaitėje buvo aptinkama žmonių kaulų. Po 1972 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų (vadovas V. Daugudis) Pašvinės senkapis (*LII Rankraštynas, b.* 332) įtrauktas į vietinės reikšmės Archeologijos paminklų sąrašą (AV–1260), tačiau 1981 m. iš jo išbrauktas.

Š ir R ežero pakrantėse įsikūręs Pašvinės kaimas. Jo gyventojas S. Gontis Kurtuvėnų regioniniam parkui pranešė, jog savo darže aptiko archeologinių radinių. 1998 m. birželio mėn. atvykus į Pašvinės kaimą paaiškėjo, jog S. Gončio sodybos darže rastos 3 vėlyvos žiestos keramikos šukės ir perskeltas titnago riedulys. Savininko teigimu, kasant daržą, jis aptikdavęs ir smulkesnių titnago gabalėlių (skelčių, nuoskalų?). Remiantis šiais duomenimis, ir buvo 1998 m. atlikti Pašvinio ežero pakrančių

žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai.

1998 m. Pašvinio ežero žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu iššvalgyti Š, ŠR bei ŠV ežero krantai, apklausinėti vietiniai gyventojai. Deja, visi jie į Pašvinės kaimą atsikėlė jau po karo, todėl senesnių žinių apie ežero apylinkes suteikti negalėjo. Žvalgytose teritorijose iškasta 14 šurfų ir nuvalyta 1 atodanga. Kasinėjimų metu surinkti 22 archeologiniai radiniai: 3 koklių fragmentai ir 19 keramikos šukių. Dar 10 radinių aptikta žvalgant Pašvinio ežero pakrantes.

ŠV krantas, kuriame dabar yra dirbami laukai bei ganyklinės pievos, kiek nuolaidėja PR kryptimi. Čia išsidėsčiusios dvi nedidelės kalvelės. Didesnioji, esanti V lauko keliuko pusėje, pailga Š–P kryptimi, apaugusi retais medžiais. V jos pusėje kasamas smėlis. Čia buvo iškastas vienas šurfas, kuriame kultūrinio sluoksnio neužfiksuota. Kita, mažesnioji, kalvelė yra į P nuo pirmosios, R keliuko pusėje. Ji neaukšta, apvali, skersmuo prie pagrindo neviršija 10 m. Kalvos aikštelė nedidelė (3×3 m), apaugusi retais medžiais. Aikštelėje gausu didelių, net iki 1,5×1 m dydžio, akmenų. Akmenys išsidėstę netvarkingai, dalis jų skaldyti, keletas nuriedėję į pašlaitę. Vietinių gyventojų ši kalvelė vadinama Akmenų kalneliu ir laikoma pagonių kulto vieta. ŠV krante iškasti dar 3 šurfai. Dviejuose iš jų pastebėtas 12–20 cm storio juodos žemės sluoksnis. Tačiau radinių, leidžiančių šį sluoksnį laikyti kultūriniu, nebuvo aptikta. Greičiausiai tai natūraliai, kintant ežero vandens lygiui, susiformavęs sluoksnis. Kituose šurfuose kultūrinio sluoksnio taip pat neužfiksuota, o rastieji radiniai priskirtini XVIII–XIX a.

Š krantas nežymiai nuolaidėja P kryptimi. Jame įsikūrusios 3 Pašvinės kaimo sodybos. Š ežero krante, S. Gončio sodyboje bei arti jos, iškasti 6 šurfai. Juose nei kultūrinio sluoksnio, nei radinių, kuriuos būtų galima datuoti ankstesniu nei XIX a., nebuvo aptikta. S. Gončio sodybos darže rastas perskeltas titnago riedulys greičiausiai bus patekęs atsitiktinai. Vizualiai žvalgyta didžiulė ariama kalva, esanti į ŠR nuo minėtųjų sodybų. Jos P pašlaitėje 1972 m. buvo rastas senkapis. Tačiau išartame lauke nei radinių, nei kultūrinio sluoksnio pėdsakų nebuvo aptikta.

ŠR krantas nuolaidėja V kryptimi. Čia išsidėstę dirbami laukai bei ganyklinės pievos. Šis krantas vietinių žmonių dar vadinamas Merkeliškės krantu. Kairėje keliuko Kurtuvėnai–Gilvyčiai pusėje, ariamame lauke,

surinkta vėlyvos žiestos keramikos. Vietinių gyventojų teigimu, ardami jie aptikę ir akmeninių pamatų liekanų. Galima manyti šioje vietoje buvus sodybvietę. Toliau į P nuo minėtojo lauko, apie 20 m nuo užpelkėjusio ežero kranto, yra nemaža, retais medžiais apaugusi kalvelė. Jos aikštelė pailga R–V kryptimi. Aikštelės skersmuo Š–P kryptimi siekia 13 m, R–V kryptimi – 35 m. V kalvelės dalis kiek aukštesnė už R. Vietinių gyventojų ši kalvelė vadinama Maldokalniu arba Maldų kalneliu. Žmonės pasakoja, jog ant šio kalnelio stovėjusi bažnyčia. Galbūt todėl kalno V aikštelė iškasinėta lobių ieškotojų. Tačiau vienoje tokioje duobėje nuvalius atodangą, nei radinių, nei kultūrinio sluoksnio nebuvo pastebėta. ŠR ežero krante iškasti 4 šurfai, kultūrinio sluoksnio nė viename iš jų neaptikta. Remiantis vietinių gyventojų pasakojimais bei radiniais – 2 glazūruoto plokštinio koklio fragmentais ir žiesta glazūruota keramika, rasta ariamame lauke – galima teigti čia buvus sodybvietę, kurią datuoti galima ne ankstesniu kaip XVII a.

Virginija RAMANAUSKAITĖ

Survey of Pašvinys lake banks in 1998

During archaeological survey of Pašvinys lake in 1998 the N, NE and NW banks were investigated, local people interviewed. The excavation site included 14 test pits and one unearthed area. Twenty two archaeological finds were uncovered. They date to the 12th-13th century.

Darius STONČIUS

NAUJAS DUBENIUOTAS AKMUO VILNIAUS RAJONE

1998 m. žiemą buvo atsitiktinai aptiktas akmuo su dubeniu, kuris yra Vilniaus r., dešiniojo Neries intako – Čekonės upelio giliame slėnyje, 450 m į Š nuo upelio ir Neries santakos, 150 m į PR nuo vieškelio į Šilėnus, atsišakojančio iš kelio Vilnius–Sudervė, Šilėnų miško 50 kvartalo V kampe, 1,1 km į PR nuo Šilėnų kaimo, gilioje Čekonės (Mozurkos) upelio griovoje, 1,2 km į PV nuo 1995 m. aptikto Stirnių piliakalnio (49 pav.). Naujai aptiktas dubeniuotas akmuo patenka į Neries regioninio parko teritoriją.